

**ID-DIRETTORAT GHAL KWALITÀ U STANDARDS FL-EDUKAZZ
Id-Dipartiment tal-Kurrikulu u l-eLearning
It-Taqsima tal-Assessjar Edukattiv**

L-Eżamijiet Annwali għall-Iskejjel Primarji 2012

Il-Hames Sena	IL-MALTI (Il-Fehim mis-Smigh)	Il-Hin: 30 minuta
----------------------	--------------------------------------	--------------------------

Il-Karta tal-Ghalliema

Gwida għat-Tmexxija tal-Eżami għall-Istudenti Neqsin mis-Smigh

Ir-Rizorsi:

1. It-test li jinqara.
2. Il-karta tal-mistoqsijiet.
3. Riga u lapes.

Jitqassmu l-karti bil-mistoqsijiet u t-tfal jintalbu jiktbu isimhom, kunjomhom u l-isem tal-klassi.

L-għalliema jghidu lill-istudenti li:

1	▪ Se tinqralhom l-istorja <i>Fazja tal-Kantuniera</i> .	3 minuti
2	▪ Se jinqrawlhom il-mistoqsijiet mogħtija għal darba biss.	4 minuti
3	▪ Se tinqralhom l-istorja għat-tieni darba.	3 minuti
4	▪ Se tinqralhom l-ewwel parti tal-istorja għal darbtejn.	3 minuti
5	▪ Għandhom iwiegħbu l-mistoqsijiet 1-6 .	3 minuti
6	▪ Se tinqralhom it-tieni parti tal-istorja għal darbtejn.	3 minuti
7	▪ Għandhom iwiegħbu l-mistoqsijiet 7-12 .	3 minuti
8	▪ Se tinqralhom l-istorja għat-tielet darba waqt li jistgħu jwiegħbu l-mistoqsijiet fuq l-istorja kollha 13-17 .	4 minuti
9	▪ Jistgħu jiççekkjaw it-twegibiet kollha u jkunu çerti li mmarkaw waħda biss.	4 minuti

ID-DIRETTORAT GHAL KWALITÀ U STANDARDS FL-EDUKAZZ
Id-Dipartiment tal-Kurrikulu u l-eLearning
It-Taqsima tal-Assessjar Edukattiv

L-Ezamijiet Annwali għall-Iskejjel Primarji 2012

Il-Hames Sena	IL-MALTI (Il-Fehim mis-Smigh)	Il-Hin: 30 minuta
----------------------	--------------------------------------	--------------------------

Il-Karta tal-Ghalliema

Gwida għat-Tmexxija tal-Eżami tal-Fehim mis-Smigh

Ir-Rizorsi:

1. It-test li jinqara.
2. Il-karta tal-mistoqsijiet.
3. Riga u lapas.

Jitqassmu l-karti bil-mistoqsijiet u t-tfal jintalbu jiktbu isimhom, kunjomhom u l-isem tal-klassi.

L-għalliema jgħidu lill-istudenti li:

1	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Il-karta għandha tinzamm wiċċha 'l isfel. ▪ Ser tinqralhom l-istorja <i>Fazja tal-Kantuniera</i>. ▪ Għandhom jisimgħu b'attenzjoni waqt dan l-ewwel qari. ▪ Ma jwiegħbu xejn u ma jiktbu xejn waqt dan il-qari. 	5 minuti
2	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Jaqilbu l-karta tal-mistoqsijiet wiċċha 'l fuq. ▪ L-għalliema jaqrawlhom għal darba l-mistoqsijiet waqt li t-tfal jaqrawhom f'qalbhom imma ma jiktbu xejn. 	5 minuti
3	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Jaqilbu l-karta tal-mistoqsijiet wiċċha 'l isfel u jisimgħu t-tieni qari tas-silta. ▪ Ma jwiegħbu xejn u ma jiktbu xejn waqt dan it-tieni qari. 	5 minuti
4	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Għandhom jerggħu jaqilbu l-karta wiċċha 'l fuq. ▪ Għandhom iwiegħbu skont kif mitlub. ▪ Jimmarkaw waħda biss għal kull mistoqsija. 	8 minuti
5	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ser jinqralhom it-test għat-tielet darba. ▪ Jistgħu jkomplu xi mistoqsijiet li hallew barra waqt dan it-tielet qari. 	4 minuti
6	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Jiċċekkjaw it-twegibiet, ikomplu dawk li m'għamlux u jkunu ċerti li mmarkaw waħda bħala tweġiba. 	3 minuti

Fazja tal-Kantuniera

L-Ewwel Parti

Fit-triq tagħna għandna mara xiha ftit stramba. Insibuha bħala Fazja tal-Kantuniera. Fazja hi mara twila u rqiqa. Għajnejha huma fil-ħofra u dejjem tkun liebsa l-iswed. Xufftejha ċkejknin u żzommhom marsusin bħal min qatt ma tbissem jew daħak. Din il-mara ma ssellem u tkellem lil hadd. Min jaf għaliex? Lanqas lili. Issa jien nghid “Sahha” u “Bongu” lill-girien kollha bla ma nagħti kunfidenza żejda. Għadni niftakar sewwa. Ix-xitwa li għaddiet qam riefnu li ħarbat nofs Malta. Fuq il-bejt kelli qmis minxura li gabuhieli minn Spanja. Tant kienet sabiħa li ridt seba’ għajnejn biex thares lejha u tghidx kemm kienet għal qalbi. Bil-qawwa tar-riefnu din l-imbierka qmis inqalghet minn mal-ħabel u taret min jaf fejn!

It-Tieni Parti

Tlett ijiem wara, għall-ħabta tas-sitta ta’ filgħodu, waqt li kont qed nagħmel il-kafè, nisma’ l-bieb iħabbat. Għidt bejni u bejn ruhi, “Dan min gie dalgħodu?”, għax mhux soltu jħabbat il-bieb daqshekk kmieni. Malli niftaħ insib il-qmis li kien seraqli r-riefnu mdendla mal-ħabbata. Meta ttawwalt fit-triq rajt lil Fazja titbiegħed. Bħala mara anzjana, il-pass tagħha kien meqjus u bil-mod.

Avolja kont għadni bil-pigama u hafi, jien hrigt nigri biex nilhaqha. L-ewwel ghajjattilha, imbagħad grejt għal fuqha. Imma hi baqgħet miexja donnha ma semgħetnix.

Domt niringrazzjaha tghidx kemm. Madankollu Fazja xorta waħda lanqas biss indenjat thares lejja jew tkellimni. Meta rajt hekk hassejtni ninkiser. Hassejt wiċċi jihmar. Għalhekk dawwart denbi u mort lura d-dar. Imma qatt ma nista’ ninsa li wara dak il-wiċċ serju u supserv hemm qalb hanina.

U għadni sal-lum, kull darba li jqum xi riefnu u jkolli l-bejt mimli b’xi hasla hwejjeg, niftakar f’Fazja li toqgħod fil-kantuniera tat-triq tagħna.

**ID-DIRETTORAT GHAL KWALITÀ U STANDARDS FL-EDUKAZZJ
Id-Dipartiment tal-Kurrikulu u l-eLearning
It-Taqsima tal-Assessjar Edukattiv**

L-Ezamijiet Annwali għall-Iskejjel Primarji 2012

Il-Hames Sena

IL-MALTI (Il-Fehim mis-Smigh)

Il-Hin: 30 minuta

Il-Karta tal-Istudenti

L-isem u l-kunjom: _____

Il-klasi: _____

	Is-Smigh
Il-marka tat-taqsima	20 marka
Il-marka tal-istudent/a	

Taqlibx din il-pagna qabel ma jghidulek l-għalliema.

In-numri mmarkati bi stilla * fihom 2 marki.

Fazja tal-Kantuniera

Immarka ✓ fil-kaxxa t-tajba

L-Ewwel Parti

1.	Fazja tal-Kantuniera kienet		l-ghalliema tal-awtur.
			wahda mill-girien tal-awtur.
			iz-zija tal-awtur.
			in-nanna tal-awtur.
2.	Fazja		kienet mara dhulija.
			kienet tilbes pulit.
			ma kienet tkellem lil hadd.
			kienet thobb ticcajta.
3.	“riefnu” huwa		shana kbira.
			bahar imqalleb.
			hafna xita.
			rih qawwi.
4.	Xi ghalha l-qmis li kienet minxura?		Tqattghet.
			Intilfet.
			Taret bir-rih.
			Tkebbet mal-habel tal-inxir.
5.	Din il-qmis		kien qalagha l-awtur f' gheluq sninu.
			kienet kerha hafna.
			kienu gabuhielu minn Spanja.
			kienet hadra.
6. *	“trid seba' ghajnejn biex thares lejha” tfisser:		ghandek bzonn nuccali.
			ma tistax thares lejha.
			ghandha kuluri jghajtu.
			sabiha hafna.

It-Tieni Parti

7.	L-awtur sema' l-bieb iħabbat	f'nofs ta' lejl.
		kmieni filghodu.
		waranofsinhar.
		f'nofsinhar.
8.	X'kien ġara?	Ġie tal-posta.
		Ġie tad-dawl.
		Fazja ġabitlu l-qmis lura.
		Fazja kellha bżonn l-ġhajjnuna.
9.	X'kien liebes l-awtur?	Ġlekk u ingravata.
		Qmis minn Spanja.
		Flokk u qalziet.
		Il-piġama.
10.	L-awtur ried	iħallas lil Fazja.
		jirringrazzja lil Fazja.
		jghin lil Fazja.
		jixtri qmis lil Fazja.
11. *	"ħassejtni ninkiser" tfisser	sħajt ħafna.
		ksirt idi.
		infqajt nidħaq.
		wegġajt sieqi.
12. *	"dawwart denbi" tfisser	ġrejt biex nilħaq lil Fazja.
		biddilt il-ħsieb.
		ergajt lura d-dar.
		ġietni idea.

Fuq l-istorja kollha.

Imla l-vojt billi tkompli s-sentenzi skont dak li smajt:

13. Fazja kienet mara twila u _____.

14. Hija kienet dejjem tilbes ħwejjeġ _____.

15. L-awtur kien isellem lil kulhadd billi jghid sahħa u _____.

16. Meta fetah il-bieb, l-awtur sab il-qmis imdendla mal-_____.

17. Wara l-ġrajja tal-qmis, l-awtur induna li Fazja għandha qalbha _____.

Tmiem il-Karta

ID-DIRETTORAT GHAL KWALITÀ U STANDARDS FL-EDUKAZZJONI
Id-Dipartiment tal-Kurrikulu u l-eLearning
It-Taqsima tal-Assessjar Edukattiv

L-Eżamijiet Annwali għall-Iskejjel Primarji 2012

Il-Hames Sena **IL-MALTI (Il-Qari u l-Kitba)** **Il-Hin: Siegha u kwart**

L-isem u l-kunjom: _____

Il-klassi: _____

	Il-Qari u l-Kitba
Il-marki għat-taqsima	60 marka
Il-marki tal-istudent/a	

Għall-istudent/a:

Aqra sew dan li ġej:

- Ikteb ismek u kunjomok, u l-isem tal-klassi.
- Qabel tikteb it-twegiba, ifhem sewwa l-mistoqsija.
- Jekk ma tkunx taf tagħti xi twegiba, halliha vojta u kompli l-oħrajn. Imbagħad erga' ppruvaha fl-aħħar.
- Jekk tieħu żball, ingassah pulit u erga' ikteb.
- Meta tlesti, irrevedi l-karta kollha mill-bidu biex tirranga xi żbalji li jista' jkollok u timla dak li hallejt barra.

Aqra sew din l-istorja.

Ix-Xita - X'ghandna bżonnha?

Liza qamet maħsuda. Hija fetħet għajnejha beraħ xhin mal-ħgieg tat-tieqa tagħha b'... tara taqfir oħxon tax-xita. Liza qamet bilqiegħda fis-sodda u ħasset dwejjaq kbar meta semgħet ir-riħ qawwi jonfoħ u rat is-sħab iswed li kien qed iwaddab xita bil-qliel. "Illum żgur li mhux ser immur man-nannu sar-razzett ta' Had-Dingli," qalet bejnha u bejn ruħha Liza. "Uff xi dwejjaq din ix-xita! Aħjar tagħmel biss matul il-ġimgħa meta jkollna l-iskola u l-Ħadd thallih bnazzi," kompliet tghid Liza minn taħt l-ilsien hi u diehla fil-kċina. (par. 1)

"Dak x'geddum inżilt bih Liza?" semgħet lin-nannu Victor jgħidilha hekk kif poggiet bla hegga mal-mejda. "Mhux bilfors!" wegbitu fil-pront it-tifla. "Din ix-xita x'ghandna bżonnha? Min jieħu gost biha u jkun iridha? Aħjar li kieku ma tagħmel qatt għax dejjem thassrilna l-ħruġ!" (par. 2)

"Eħh, Liza, tassew ma tafx x'inti tghid," qalilha n-nannu bil-hlewwa. "Allahares ma tkunx ix-xita għalina għax kieku kif jikbru l-pjanti, is-siġar, il-hxejjex u l-frott li nieklu? Ha ngħidlek taqbila li kien iħobb jgħidli missieri meta konna nkunu qed nirghaw il-mogħoż fl-inħawi ta' Had-Dingli:

'Aghmel xita aghmel,
Halli jikber il-ħaxix,
Il-ħaxix intuh lill-mogħża,
U l-mogħża ttina l-ħalib.'

Għoġbitek, Liz?" staqsieha n-nannu bi tbissima waqt li xorob belgħa kafè mill-kikkra. (par. 3)

"Imma, nann," staqsiet Liza kollha kurzità, "tista' tispjegali kif u minn fejn tiġi x-xita?"

"Ara, Liza. Bis-sħana tax-xemx, l-ilma baħar jishon u jitla' fil-gholi ħafna fil-forma ta' fwar fejn ikun hemm l-arja kiesħa. Din tissejjaħ evaporazzjoni. Hemm fuq, dan il-fwar jiffurma fi qtar u ħafna qtar flimkien jiffurmaw sħaba. Meta s-sħaba timtela u ssir tqila wisq, dan il-qtar jerga' jinzel fuq l-art bħala xita," spjegalha n-nannu Victor. (par. 4)

“Allura nann, ngħid jien, kif l-ilma tax-xita ma jkunx mielaħ bħall-ilma baħar?” staqsietu Liża. “Dak għaliex il-melħ huwa tqil u jibqa’ fil-baħar filwaqt li l-ilma l’fuq bħala fwar u jiffirma s-sħab tax-xita,” spiċċa l-ispjega n-nannu Victor. Fil-promo rega’ qabbad il-kikkra ma’ ħalqu biex jixrob l-aħħar ftit kafè li kwazi kesahlu. (par. 5)

“Prosit pa kemm taf tispjega,” daħkitlu l-mamà. “Għax ma titħajjarx tmur għalliem tax-xjenza fl-iskola ta’ Liża?” In-nannu qam minn postu u filwaqt li ħares barra lejn ix-xita niezla qalilhom, “Eħħ, ma tafux kemm għandna dinja sabiħa madwarna fejn kollox għandu postu u mehtieg. Kieku kulhadd jitgħallem japprezza n-natura, kieku d-dinja hija hafna isbaħ milli hija llum. Isma’ Liża. Għax ma tmurx tilbes halli nieħdok dawra bil-vann halli tara x’ differenza tagħmel ix-xita fil-kampanja?” (par. 6)

Lanqas laħaq spiċċa jitellem in-nannu li Liża ma kinitx fil-kamra tqalleb fil-gwaradarobba. “Tassew, kollox fih is-sabiħ tiegħu!” hasbet Liża. (par. 7)

TAQSIMA A**IL-QARI****(30 MARKA)****1. Immarka t-twegiba t-tajba billi tagħmel ✓ fil-kaxxa.**

a) Liża ma ħaditx gost bix-xita għax

 tħammget il-ħgiegħa tat-tieqa tagħha. ħassritilha l-ħarġa man-nannu. ma setgħetx tmur tixtri ma’ sħabha.

(marka)

b) In-nannu ta’ Liża kien iħobb ix-xita għax

 jista’ joqgħod jistrieħ ir-razzett. taħsillu l-vann. tkabbar il-ħxejjex u s-siġar tal-għelieqi.

(marka)

2. Hożż linja taht it-twegiba t-tajba.

- a) Meta kien iżgħar, in-nannu Victor kien imur jirgħa (l-baqar, n-nagħag, l-mogn, l-inhawwi ta' Had-Dingli.
- b) Huwa kien imur ma' (zijuh, missieru, nannuh) li kien iħobb jgħidlu xi (taqbila, storja, praspura) minn tiegħu. (3 marki)

3. Għal min qed jirreferu l-ittri mmarkati b'linja tahtom fil-kliem li ġej:

- a) wegbitu fil-pront (*par.2*) - u qed tirreferi għan- _____.
- b) intuh lill-moghza (*par.3*) - h qed tirreferi għall- _____.
- c) qalilhom (*par.6*) - hom qed tirreferi għal Liza u _____.
- (3 marki)

4. Erga' aqra paragrafi 4 u 5 u wara imla l-vojt billi ssib il-kelma t-tajba minn din il-kaxxa. Fil-kaxxa hemm kelma żejda. L-ewwel wahda hija lesta.

tqil – fwar – melh – qtar – mielha – baħar - shab
--

Is-**shab** li naraw fuq rasna fis-sema huwa magħmul minn ħafna _____ tal-ilma. Dawn jitilgħu fl-għoli bhala _____ għaliex ix-xemx issaħħan l-ilma. Ix-xita ma tkunx _____ għax meta l-ilma jitla' 'l fuq, il-_____ jibqa' fil-qiegh għax huwa _____.

(5 marki)

5. Wiegeb fi kliemek dawn il-mistoqsijiet:

- a) X'kelma uza n-nannu għal meta l-ilma jsir fwar? (*par. 4*)

_____ (marka)

b) Fejn ħajritu jmur omm Liża lin-nannu Victor? (*par. 6*)

_____ (marka)

ċ) Għaliex taħseb li riditu jmur f'dan il-post?

_____ (marka)

d) X'taħseb li jkun hemm differenti fil-kampanja wara x-xita? Semmi zewġ affarijiet.

_____ (2 marki)

e) X'titgħallem minn din l-istorja?

_____ (2 marki)

6. Imla l-vojt billi tikteb il-verb fl-IMPERFETT (Prezent) skont l-għerq li għandek fil-parentesi. L-ewwel wahda hija lesta.

Meta jgħaddi s-sajf u jkun qed jersaq (r-s-q) iż-żmien tax-xita, hafna

nies tarahom _____(f-t-ħ) t-toqba tal-bir tagħhom

biex jibdew jimlewh. Dan ikun għall-ħabta tal-bidu ta' Settembru meta

tibda tara lil kulhadd _____(k-n-s) il-bjut u

_____ (ġ-b-r) it-trab li jkun ingema' wara sajf shiħ. Hafna nies jibdew

jagħmlu xi tiswijiet li jkun hemm bżonn fis-soqfa tad-djar tagħhom biex malli

_____ (n-ż-l) l-ewwel xita, l-ilma ma jidholx gewwa. B'hekk aħna

_____ (r-q-d) moħħna aktar mistrieh. (5 marki)

7. Hawn taht issib pagna mid-djarju ta' Tony. Fejn hemm il-kliem li għad li jkollhom, ikteb kliem minflokhom. (5 p)

Il-Ġimgħa	Is-Sibt	Il-Hadd
Fit-tlieta: Bdejt ix-xogħol tal-iskola.	Fit-(7:45) _____ Qomt u ħadt il-kolazzjon.	Fid-(9:15) _____ Hargħa mal-familja sa Sant'Anton.
Fl-(4) _____ Mort għat-trejning tal-futbol.	Bejn it-tmienja u l-ghaxra: Inzilt ngħin lil missieri fil-garaxx.	Fil-ħdax u nofs: Morna għand in-nanniet u kilna hemm. Ġew il-kuġini u qgħadna nilagħbu fil-ġnien.
Fis-sitta: Inhsilt u kilt mal-familja.	F'(12:00)_____ Kilt u striħajt ftit fil-kamra.	Fis-sitta: Inhsilt u tlajt nikteb id-djarju.
Fis-sebgha u kwart: Rajt il-programm favorit tiegħi fuq it-televixin.	Fit-tlieta: Lestejt ix-xogħol tal-iskola u qrajt storja. Ippreparajt il-basket għal nhar it-Tnejn.	Fit-tmienja: Kilna flimkien u tlajt norqod.
Fit-tmienja u nofs: Dħalt norqod.	Fit-(3:20) _____ Ġew il-kuġini għalija u hrighna niġru bir-roti.	

Il-kitba tal-ittra

1. Ikteb ittra qasira b'Malti tajjed lill-habib/a tieghek biex tistiednu / tistedinha ghandek nhar il-Hadd u tqattghu ġurnata flimkien. (5 marki)

Għażiż/a _____,

Tieghek,

Il-kitba tad-djalogu

2. Jason u Tanja kienu fl-istess klassi. Waqt hargha sal-Buskett sabu l-hin biex jitkellmu f'itit dwar il-pets taghhom. Imla fil-vojt x'tahseb li qalu lil xulxin dwar il-pets li ghandhom. (5 marki)

Jason:

Tanja:

Jason:

Tanja:

3. Il-Komponent

(20 marka)

Uża l-immaginazzjoni tieghek u b'Malti sabih ikteb komponent ta' madwar 120 kelma fuq wiehed minn dawn. Ikteb liema titlu se tagħzel.

A. Hares sewwa lejn dawn l-istampi. Ikteb storja sabiha fuqhom.

1

2

3

4

5

6

B. L-aktar darba li bżajt f'hajti.

X'kien ġara dakinhar? Għaliex bżajt daqshekk? Minn xiex bżajt u x'ġara wara?

Ċ. Immagina li int għasfur maqful f'gagġa.

Kif spiċċajt hemm? X'tagħmel matul il-ġurnata? Għandek hbieb? X'tiekol? Tixtieq li tkun hieles?

D. Li kelli naghzel pajjiż biex nghix fih, kieku mmur ...

Fejn tmur? Għaliex tagħzel dan il-pajjiż? X'jogħġbok l-aktar f'dan il-pajjiż? X'hemm interessanti?

Spazju biex tagħmel il-pjan tal-komponent (bla marki)

Se nikteb fuq komponent: _____ (Ikteb A, B, Ċ jew D)

Tmiem il-karta